Länsstyrelsen
Gävleborg

Naturenheten
Carola Orrmalm
026-17 12 02
carola.orrmalm@x.lst.se

Se sändlista

BESLUT OM KYRKÖNS NATURRESERVAT

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsas på bifogad karta (bilaga 3) och med de gränser som slutligen märks ut i fält som naturreservat.

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser ska gälla.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 1).

Detta är en revidering av tidigare beslut beträffande Kyrköns naturreservat. Detta beslut ersätter tidigare beslut och föreskrifter av den 1971-08-23 gällande Kyrköns naturreservat. I och med att detta beslut vinner laga kraft upphör det tidigare beslutet med dnr: 11.121-129-71 att gälla.

Naturreservatets namn ska vara Kyrköns naturreservat.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Kyrköns naturreservat
Objektnummer:	21-02-007
Kommun:	Ljusdal
Karta:	Ekonomisk karta 15 G:8d
Lägesbeskrivning:	Strax söder om Järvsö. Se bifogad översiktskarta (bilaga 2)

Centrumkoordinater (Rikets nät, RT 90):	X: 6843467 Y: 1519773
Gräns:	Se bifogad beslutskarta (bilaga 3), gränsen är markerad med den punktstreckade linjen.
Fastigheter och markägare:	Ön 1:1 (del), Uppsala stift Samt samfälld mark
Areal (från VicNatur):	Total areal 5,97 ha Därav landareal 5,84 ha Produktiv skogsmark 5,75 ha Vatten 0,13 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Friluftsliv	Området är av stort intresse för friluftslivet

Syftena med naturreservatet

Det övergripande syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden och att vårda och bevara den värdefulla naturmiljön i området samt att tillgodose friluftslivets behov av områden.

Mer preciserat är syftet att så långt det är möjligt bibehålla områdets prägel av naturskog, där åsbarrskog är ett viktigt inslag. De värdefulla livsmiljöerna och typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för äldre skogsmiljöer, i norra Hälsingland, ska bevaras i gynnsamt tillstånd. Det ska finnas möjlighet för besökare att uppleva naturen i området.

Naturreservatet omfattar natur som ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 som upprättas med ledning av direktiv från EU. Natura 2000 habitatet Åsbarrskog (9060) ska ha gynnsam bevarandestatus.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området
- Naturreservatet i en del sköts så att blandskog utvecklas
- Områdets naturvärden bibehålls genom att exploateringar och arbetsföretag i området förhindras
- Naturreservatet bibehålls tillgängligt för friluftsliv

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Områdesbeskrivning

Naturreservatet Kyrkön ligger i Järvsöbygden på en välmarkerad grusås som löper ut i Ljusnan. Grusåsen har samma namn som naturreservatet. Ön domineras av Järvsö kyrka som är en av landets största landsortskyrkor. Reservatet ligger på den östra och södra delen av grusåsen. Öster om ön löper Ljusnanälvens huvudfåra. På denna sida reser sig ön 20 m över älven i en brant sluttning, som har påverkats starkt av det strömmande vattnet. På västra sidan avgränsas ön från fastlandet av Lill-älven, en lugnflytande bifåra. Stranden är betydligt lägre och flackare på denna sida.

Beskrivning av prioriterade bevarandevärden

Trots att Kyrkön sedan länge har präglats av mänsklig aktivitet ger delar av ön ett ursprungligt och nästan urskogsartat intryck.

Längs östsluttningen växer barrblandskog med mer eller mindre inslag av lövträd. Förekomsten av gamla tallar på 450 år eller äldre är god och det förekommer även enstaka grova granar på upp till 200 år.
Undervegetationen består främst av rönn, asp och björk och i fältskiktet växer t ex prästkrage, tjärblomster, ängsklocka och liten blåklocka. I den norra delen av östsluttningen har det skett en olaglig avverkning någon gång mellan åren 1998-2000. Innan avverkning fanns i området en ca 90-årig lövdominerad blandskog av asp, björk och enstaka barrträd. Fältskiktet var rikt med bl a trolldruva, skogsnäva och liljekonvalj. Trädgårdsväxter som t ex syrén, sibirisk ärtbuske och spiréa har spridit sig till området från den närliggande prästgården. Inslag av trädgårdsväxter hittas även längre söderut i reservatet.

På den södra delen av åsen och längs åsryggens västra och södra sluttning växer en ca 180-årig välsluten tallskog med inslag av gran. Fältskiktet är trivialt och här växer bl a lingon, blåbär, harsyra och liljekonvalj. Den flackare delen av Kyrkön, mellan åsen och Lill-älven, har till stor del varit uppodlad. Här växer idag en 70 till 80-årig blandskog av tall, gran, björk, rönn och asp som håller på att övergå till barrskog. Fältskiktet består bl a av ängskovall, ekorrbär och liljekonvalj.

På Kyrköns sydspets finns gammal ängsmark som är relativ öppen än idag. Här växer gles skog av äldre tallar, granar och björkar. Föryngring sker av både barr- och lövträd och det finns relativt rikligt med ekplantor. I fältskiktet finns inslag av mer utpräglade ängsväxter som stagg och ormrot

men dessa arter är på god väg att konkurreras ut av arter som lummer, lingon och blåbär. Längs strandkanten finns många grova tallar.

Tillgången på död ved, och döende träd, är god i hela reservatet. Svamparter som rosenticka och violticka har hittats på granved. Tallticka har hittats på gamla tallar. Tallticka uppträder nästan endast på gamla minst 100-åriga tallar och rosenticka på kullfallna grova granstockar i rik urskogsartad barrskog. Fynd av dessa svamparter, och att hänglavar växer på både barr- och lövträd, tyder på lång skoglig kontinuitet på Kyrkön.

Genom reservatets rikedom på olika biotoper och goda tillgång på döda och döende träd är förutsättningarna bra för ett rikt insekts- och fågelliv. Större hackspett är vanlig i reservatet och de många bohålen i gamla aspar tyder på att ytterligare hackspettsarter häckar i området. En stor del av den döda veden bär spår av insektsgnag. Bland annat har gnag av långhorningarna vågbandad barkbock och bronshjon påträffats i döda stående granar. Längs strandkanten förekommer gamla aspar med övervallade bävergnag. Vissa strandpartier har rikligt med lövuppslag som rönn och asp.

Området är ett välbesökt utflyktsmål och strövområde.

Andra sakförhållanden med betydelse för avgörandet att bilda naturreservat

Kyrkön ligger i Ljusnandalen, som är av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Naturreservatet är även av riksintresse för kulturmiljövård.

Området är ett objekt i Länets Naturvårdsprogram från 1997 där det betecknas som ett utflyktsmål med central betydelse i den natursköna och kulturhistoriskt intressanta Järvsöbygden.

Naturreservatet har utsetts till Natura 2000-område enligt habitatdirektivet (SE0630084) och en upprättad bevarandeplan finns för området.

Enligt kommunens översiktsplan ingår naturreservatet i ett område för Ekologiska känsliga områden och ingen detaljplan finns för området. Länsstyrelsen bedömer att naturreservatet överensstämmer med intentionerna i kommunens översiktsplan.

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med naturreservatet och den uppföljning som anges i den till detta beslut hörande skötselplan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för Länsstyrelsen eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. avverka skog, utföra annan skogsvårdsåtgärd eller ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,

2. uppföra byggnad, brygga, bro, mast, antenn, torn, campingplats, luft- eller markledning, stängsel, hägnad eller annan anläggning,

3. anlägga väg, stig, vandringsled eller parkeringsplats,

4. bedriva vattenföretag, som t ex. att utföra vattenreglering eller leda bort vatten,

5. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämma, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark och block,

6. använda eller sprida kemiska och biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnäringsämnen,

7. plantera in eller sätta ut växt- eller djurart,

8. anordna idrottstävling eller motortävling,

9. bedriva jakt

10. bedriva militär övningsverksamhet,

11. bedriva mineralutvinning.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. Utmärkning av reservatet.

2. Uppsättning av informationstavlor.

3. Anläggning och underhåll av anläggningar enligt fastställd skötselplan.

4. Undersökning och dokumentation av mark, vegetation och djurliv

5. Genomförande av skötselåtgärder som behövs för att uppnå målen med naturreservatet.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon annat än på väg som är avsedd för motortrafik,

2. ta ved, elda eller tälta,

3. skada, plocka eller samla in växter, djur (inklusive insekter), svampar och lavar. Bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov är dock tillåten, med undantag för fridlysta och rödlistade arter,

4. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla insekter eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,

5. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, eller göra annan åverkan på levande eller döda träd och växter,

6. medföra hund som inte är kopplad eller annat okopplat husdjur,

7. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,

8. skada fast föremål eller ytbildning såsom att omlagra eller bortföra sten,

9. rida eller cykla i terrängen,

10. på ett störande sätt använda inspelat ljud, eller använda sådant för att locka fåglar eller andra djur,

D. Bestämmelser om vården och förvaltningen av naturreservatet enligt förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

1. I skötselplanen anges målen med reservatet och ska ligga till grund för dess vård skötsel.

2. Länsstyrelsen ska vara naturvårdsförvaltare.

3. Naturreservatet ska utmärkas genom förvaltarens försorg enligt svensk standard 03 15 22 och Naturvårdsverkets anvisningar.

Andra föreskrifter som gäller för området

Naturreservatet ingår i Natura 2000-området Kyrkön (SE0630084). För verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd enligt 7 kap 28 a-29 §§ Miljöbalken. För Natura 2000-området finns en upprättad bevarandeplan med Länsstyrelsens diarienummer 511-8911-06, 00-001-064.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen bildade naturreservatet 1971 i avsikt att skydda och vårda en värdefull geologisk åsbildning med ett särpräglat skogsbestånd och som är av väsentlig betydelse för allmänhetens friluftsliv.

1982 fastställdes en ny skötselplan för Kyrköns naturreservat. År 2005 gjorde Länsstyrelsen en översyn över befintliga naturreservat och beslutade att revidera beslut och skötselplan för naturreservatet Kyrkön.

Ett förslag på nytt beslut och skötselplan skickades ut på remiss till berörda parter den 30 juni 2006. En remissinstans svarade. Ljusdals kommun tillstyrkte förslaget.

Eftersom föreskriften C.1 *det är förbjudet att framföra motordrivet fordon annat än på väg som är avsedd för motortrafik* av misstag föll bort i remissen den 30 juni 2006 (den föreskriften finns med i beslutet som togs 1971) återremitterades förslag till beslut 10 december 2007. Föreskriften C.3 förändrades också genom tillägget att det inte är tillåtet att plocka fridlysta och rödlistade arter för eget behov.

Två remissinstanser har svarat på remissen 10 december 2007. Ljusdals kommun tillstyrker förslaget. Naturskyddsföreningen tillstyrker också förslaget och har i sitt yttrande kommit med synpunkter angående skötsel. Naturskyddsföreningen föreslår att den tidigare ängsmarken på öns sydspets restaureras och hävdas med lieslåtter. Länsstyrelsen bedömer dock att floravärdena är begränsade men att det är viktigt ur friluftslivssynpunkt att området har en öppen-halvöppen karaktär. Därför väljer Länsstyrelsen att röja träd- och buskskikt på den tidigare ängsmarken.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får Länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Detta bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt godtagbar användning av mark- och vattenresurser enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och allmänheten är stora och överväger de negativa effekterna dels för allmänheten och dels för berörda fastighets- och sakägare. I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som gjorts av markanvändningen är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet. Länsstyrelsens ställningstagande i denna del har skett med tillämpning av proportionalitetsprincipen. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Föreskrifterna under punkt C ovan, enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller enligt 7 kap. 30 § miljöbalken omedelbart, även om de överklagas.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över reservatet. I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Enligt 29 kap. 8 och 9 §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken kan medföra straffansvar.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom området är till för att stärka den biologiska mångfalden ska vindfällen och stormskadad skog lämnas. Efter bildandet av naturreservat omfattas området inte av bestämmelserna i skogsvårdslagen. Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen är därför efter reservatsbildningen statens ansvar.

Av 7 kap. 5 § framgår att om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får Länsstyrelsen meddela beslut om detta.

Förbudet mot att avverka skog, utföra annan skogsvårdsåtgärd eller ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras på de berörda fastigheterna. Då reservatet bildades 1971 bekräftade dåvarande sakägare att man inte hade några ersättningsanspråk vid bildandet av naturreservatet.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen. Se bilaga 6 om hur man överklagar.

Beslut i ärendet har fattats av landshövding Barbro Holmberg. I den slutliga handläggningen har även deltagit tf enhetschef Christer Örn, jurist Kristina Collin, biolog Jonas Lundin och biolog Carola Orrmalm, den sistnämnda föredragande.

Barbro Holmberg

Carola Orrmalm

Bilagor:

1. Skötselplan
2. Översiktskarta
3. Beslutskarta
4. Brytpunktskarta och teknisk beskrivning
5. Sändlista
6. Hur man överklagar

Naturenheten
Carola Orrmalm
026-17 12 02
carola.orrmalm@x.lst.se

Se sändlista

SKÖTSELPLAN FÖR KYRKÖNS NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSDEL

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativa data

Objektnamn	Kyrkön
Objektnummer	21-02-007
Län	Gävleborg
Kommun	Ljusdal
Arealer (från VIC Natur):	Total areal 5,97 ha Därav landareal 5,81 ha Produktiv skogsmark 5,75 ha Vatten 0,13 ha
Naturtyper enligt Natura 2000:	Åsbarrskog (9060) 5,4 ha
Naturtyper landareal (enligt Metrias naturtypskartering KNAS):	Tallskog 1 ha Granskog 2,94 ha Barrblandskog 0,94 ha Lövblandad barrskog 0,87
Prioriterade bevarandevärden: Markslag Naturtyper Strukturer Arter	 Skog Barrblandskog, blandskog Död ved, gamla grova barr- och lövträd Rosenticka (*Fomitopsis rosea*) **NT** Tallticka (*Phellinus pini*) Bronshjon (*Callidium coriaceum*) Vågbandad barkbock (*Semanotus undatus*)

Friluftsliv	Strövområde
Bebyggelse och anläggningar	Inga

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Kyrkön har i hög grad präglats av mänsklig verksamhet. Den gamla färdväg som följt Ljusnans dalgång genom Hälsingland har gått över Kyrkön och på så vis har ön i århundranden varit viktig ur kommunikationssynpunkt. Detta vittnar bland annat rester av stenkistor mellan öns södra udde och det östra fastlandet om samt en broruin mellan öns norra udde och fastlandet i väster.

1.3 Områdets bevarandevärden

1.3.1 Biologiska bevarandevärden

Trots att Kyrkön sedan länge har präglats av mänsklig aktivitet ger delar av ön ett ursprungligt och nästan urskogsartat intryck.

Längs östsluttningen växer barrblandskog med mer eller mindre inslag av lövträd. Förekomsten av gamla tallar på 450 år eller äldre är god och det förekommer även enstaka grova granar på upp till 200 år.
Undervegetationen består främst av rönn, asp och björk och i fältskiktet växer t ex prästkrage, tjärblomster, ängsklocka och liten blåklocka. I den norra delen av östsluttningen har det skett en olaglig avverkning någon gång mellan åren 1998-2000. Innan avverkning fanns i området en ca 90-årig lövdominerad blandskog av asp, björk och enstaka barrträd. Fältskiktet var rikt med bl a trolldruva, skogsnäva och liljekonvalj. Trädgårdsväxter som t ex syrén, sibirisk ärtbuske och spiréa har spridit sig till området från den närliggande prästgården. Inslag av trädgårdsväxter hittas även längre söderut i reservatet.

På den södra delen av åsen och längs åsryggens västra och södra sluttning växer en ca 180-årig välsluten tallskog med inslag av gran. Fältskiktet är trivialt och här växer bl a lingon, blåbär, harsyra och liljekonvalj. Den flackare delen av Kyrkön, mellan åsen och Lill-älven, har till stor del varit uppodlad. Här växer idag en 70 till 80-årig blandskog av tall, gran, björk, rönn och asp som håller på att övergå till barrskog. Fältskiktet består bl a av ängskovall, ekorrbär och liljekonvalj.

På Kyrköns sydspets finns gammal ängsmark som är relativ öppen än idag. Här växer gles skog av äldre tallar, granar och björkar. Föryngring sker av både barr- och lövträd och det finns relativt rikligt med ekplantor. I fältskiktet finns inslag av mer utpräglade ängsväxter som stagg och ormrot.

Men dessa arter är på god väg att konkurreras ut av arter som lummer, lingon och blåbär. Längs strandkanten finns många grova tallar.

Tillgången på död ved, och döende träd, är god i hela reservatet. Svamparter som rosenticka och violticka har hittats på granved. Tallticka har hittats på gamla tallar. Tallticka uppträder nästan endast på gamla 100-åriga tallar och rosenticka på kullfallna grova granstockar i rik urskogsartad barrskog. Fynd av dessa svamparter, och att hänglavar växer på både barr- och lövträd, tyder på lång skoglig kontinuitet på Kyrkön.

Genom reservatets rikedom på olika biotoper och goda tillgång på döda och döende träd är förutsättningarna bra för ett rikt insekts- och fågelliv. Större hackspett är vanlig i reservatet och de många bohålen i gamla aspar tyder på att ytterligare hackspettsarter häckar i området. En stor del av den döda veden bär spår av insektsgnag. Bland annat har gnag av långhorningarna vågbandad barkbock och bronshjon påträffats i döda stående granar. Längs strandkanten förekommer gamla aspar med övervallade bävergnag. Vissa strandpartier har rikligt med lövuppslag som rönn och asp.

1.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Naturreservatet Kyrkön är av riksintresse för kulturmiljövård. I reservatets södra del, knappt hundra meter från kyrköns sydspets, finns en gammal varggrop. Från år 1919 finns ett foto på varggropen med texten: …*”i vilken man en gång fann – enligt traditionen – kyrkoherden som på juldagsmorgonen gått ut att kontrollera sin varggrop och nu stod där tillsammans med en eller två av dessa bestar”*.

Kyrkön domineras av Järvsö mäktiga kyrka som ligger strax utanför reservatet. Den ursprungliga kyrkan är från 1200-talet och åtminstone sedan 1500-talet har det funnits en tillhörande prästgård. År 1832 revs den och en ny större kyrka byggdes på samma plats. Eftersom Kyrkön är så smal lades den nya byggnaden i nord-sydlig riktning. Kyrkan är idag en av Sveriges största landsortskyrkor.

Utanför den norra delen av reservatet, i närheten av prästgården, finns det flera fornlämningar. Bland annat rester av stenkistor mellan öns södra udde och det östra fastlandet. Det finns även en 200 meter lång broruin, enligt sägen från medeltiden, som sammanband ön med västra fastlandet via Klockarholmen. Vid själva kyrkan, utanför tornet, finns en runsten som restes mellan år 1025-1050. Dessutom finns ett gammalt färjeläge vid ett brofäste till ytterligare en bro norr om kyrkan. Denna bro byggdes mellan ön

och östra fastlandet år 1883-1885 och var då Sveriges längsta bro i järnkonstruktion.

1.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden
Kyrkön är en intressant geologisk åsbildning av isälvssediment som vilar på en berggrund av vulkaniska och metamorfa bergarter som granit.

1.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv
Kyrkön är av stort intresse för friluftslivet och är ett populärt friluftsområde. Området är lättillgängligt via den väg som leder till kyrkan och St. Persgården. I reservatet finns en naturstig med informationsskyltar om områdets natur och historia. Från naturstigen sträcker sig ytterligare gångstigar.

1.4 *Källförteckning*
Berggrunds och jordartsdatabaser, SGU.
Bevarandeplan för Natura 2000 området Kyrkön, 2006, dnr 511-8911-06, 00-001-064
Ehnström, B. & Axelsson, R. 2002. Insektsgnag i bark och ved. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
Fornminnesinformationssystemet, Riksantikvarieämbetet
Gärdenfors U. (red.) 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005. ArtDatabanken, SLU.
Ryman, S-G. & Holmåsen, I. 1992. Svampar – en fälthandbok
Värdefull natur i Gävleborg – Naturvårdsprogram. Rapport 1997:12. Länsstyrelsen Gävleborg

PLANDEL

2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 5 skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:
1: Barrblandskog med inslag av löv med viss skötsel
2: Öppen mark med enstaka löv- och barrträd (del av tidigare avverkat område) med viss skötsel
3: Gammal ängsmark med viss skötsel
4: Kulturlämningar
5: Information och friluftsliv

Skötselplanens skötselområde 1: Barrblandskog med inslag av löv med viss skötsel 5,3 ha

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Utbredningen av åsbarrskog (9060) är minst 4,9 ha.
- Tall utgör minst 50% av krontäckningen i det talldominerade beståndet uppe på åsen.
- Bibehållen sikt mot Ljusnan och Lillälven från åsen och stigarna.
- Området är fritt från trädgårdsväxter, som t ex syrén, sibirisk ärtbuske och spirea (spridda från prästgården).

Skötselåtgärder

- Undervegetationen längs stränderna utglesas fläckvis vartannat år. Ta i första hand bort rönn- och aspsly.
- Röjning av gran kan behöva utföras i området för att bibehålla utsikten mot vattnet och för att hindra igenväxning av gran i det talldominerade beståndet uppe på åsen.
- Trädgårdsväxter röjs bort regelbundet.
- I övrigt fri utveckling.

Skötselplanens skötselområde 2: Öppen mark med enstaka löv- och barrträd (del av tidigare avverkat område) med viss skötsel, 0,2 ha

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Området utvecklas till en gles blandskog av framförallt asp och björk med enstaka granar och tallar.
- Bibehållen sikt åt nordost mot Ljusnan.
- Området är fritt från trädgårdsväxter (spridda från prästgården).

Skötselåtgärder

- Släpp fram en ny gles trädgeneration av aspar (befintliga), björk, rönn och enstaka tallar och granar. Spara enstaka plantor av ovannämnda trädslag.
- Uppslag av unga träd och buskar, i första hand asp och rönn, hålls borta genom röjningar varje till vart annat år.
- Undervegetationen längs strandkanten utglesas vartannat år.
- Trädgårdsväxter röjs bort regelbundet.

Skötselplanens skötselområde 3: Gammal ängsmark med viss skötsel 0,4 ha

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Området har en öppen-halvöppen karaktär.
- Den glesa skogen består främst av lövträd med inslag av barrträd.
- Bibehållen sikt mot Ljusnan och Lillälven.
- Området är fritt från trädgårdsväxter (spridda från prästgården).

Skötselåtgärder:

- Ta bort enstaka träd, främst granar, för att hindra beskuggning av lövträd (gynna främst ek och björk).
- Undervegetation av lövsly och barrträd röjs bort vart annat år, ekar och häggar sparas generellt. Enstaka välformade enar lämnas kvar.
- Undervegetationen längs stranden utglesas vartannat år.
- Trädgårdsväxter röjs bort regelbundet.

Skötselplanens skötselområde 4: Kulturlämningar

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Varggropen är synlig och väl utmarkerad.
- Varggropen är fri från trädgårdsväxter (spridda från prästgården).

Skötselåtgärder:

- Sly, smågranar och annan igenväxningsvegetation ska vartannat år rensas bort från själva varggropen samt en meter ut från kanterna.
- Trädgårdsväxter röjs bort regelbundet.

Skötselplanens skötselområde 5: Information och friluftsliv

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Naturstigen är lättframkomlig och tydligt markerad
- Ytterligare ca 550 meter stig är väl synlig och lättframkomlig
- Tre informationstavlor med beskrivning av reservatet finns i anslutning till reservatet.
- Tio eller fler naturstigsskyltar med information finns i området.
- En informationsskylt finns vid varggropen
- 3-5 stycken bänkar finns på strategiska platser längs stigarna.
- Eldningsförbudsskylt finns på udden längst söderut i reservatet.

Skötselåtgärder:

- De befintliga stigarna röjs kontinuerligt
- Informationstavlor, naturstigsskyltar och eldningsförbudsskylt restaureras och byts ut vid behov.
- Ta bort trasiga bänkar längs stigarna. Ersätt de borttagna bänkarna med nya bänkar, tills det totala antalet bänkar i reservatet är 3-5 stycken.

3. Uppföljning

3.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Av Länsstyrelsen tillförordnade naturbevakare eller andra anlitade entreprenörer ansvarar för årlig dokumentation och rapportering till Länsstyrelsen av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning och utvärdering av genomförda skötselåtgärder sker.

3.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs varje år för:

- Gränsmarkering
- Informationsskyltar
- Stigar

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs var 6:e år för:

- Kulturlämningen
- Utsikt mot Ljusnan och Lillälven
- Spridning av trädgårdsväxter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs var 24:e år för:

- Utbredning av åsbarrskog (9060)
- Krontäckning av tall

Parametrar och mått framgår av preciseringarna av bevarandemålen för respektive skötselområde.

4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Prioritering	Finansiering
Gränsmarkeringar	Vid behov	Reservatets gränser	1	Skötselanslaget
Informationstavlor	Vid behov	Vid reservatets tre entrépunkter, se sid 10	1	Skötselanslaget
Stigar	Vid behov	Hela reservatet	1	Skötselanslaget
Naturstigsskyltar o eldningsförbudsskylt	Vid behov	Hela reservatet	2	Skötselanslaget
Bänkar – ta bort trasiga	Inom 2 år	Längs stigarna	2	Skötselanslaget
Bänkar - placera ut nya	Inom 4 år	Längs stigarna	2	Skötselanslaget
Röjning/utglesning längs stränderna	Vartannat år	Hela reservatet	2	Skötselanslaget
Borttagande av träd	Inom 3 år	Skötselområde 3	2	Skötselanslaget
Röjning av undervegetation	Vart till vartannat år	Skötselområde 2 och 3	2	Skötselanslaget
Röjning av igenväxnings-vegetation	Vartannat år	Skötselområde 4	2	Skötselanslaget
Röjning av trädgårdsväxter	Vid behov	Hela reservatet	2	Skötselanslaget
Ev röjning av gran	Vid behov	Skötselområde 1	2	Skötselanslaget
Uppföljning av kulturlämning	Vart 6:e år	Skötselområde 4	2	Skötselanslaget
Uppföljning av trädgårdsväxter	Vart 6.e år	Hela reservatet	2	Skötselanslaget
Uppföljning av utsikt	Vart 6.e år	Längs stränderna	2	Skötselanslaget
Uppföljning av naturtyp	Vart 24:e år	Skötselområde 1	2	Skötselanslaget
Uppföljning av krontäckning av tall	Vart 24:e år	Skötselområde 1	2	Skötselanslaget

5. Revidering

Skötselplanen gäller tillsvidare men det är lämpligt att revidera den om 10 år.

Kyrköns naturreservat

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Skala 1:6 000

Karta tillhörande skötselplan
för Kyrköns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater X: 6843467 Y: 1519773

0 25 50 100 150 200 Meter

N

© Lantmäteriet, 2008. Ur GSD-produkter ärende 106-2004/188-X

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	026-17 10 00	026-17 13 16	lansstyrelsen@x.lst.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

Kyrköns naturreservat

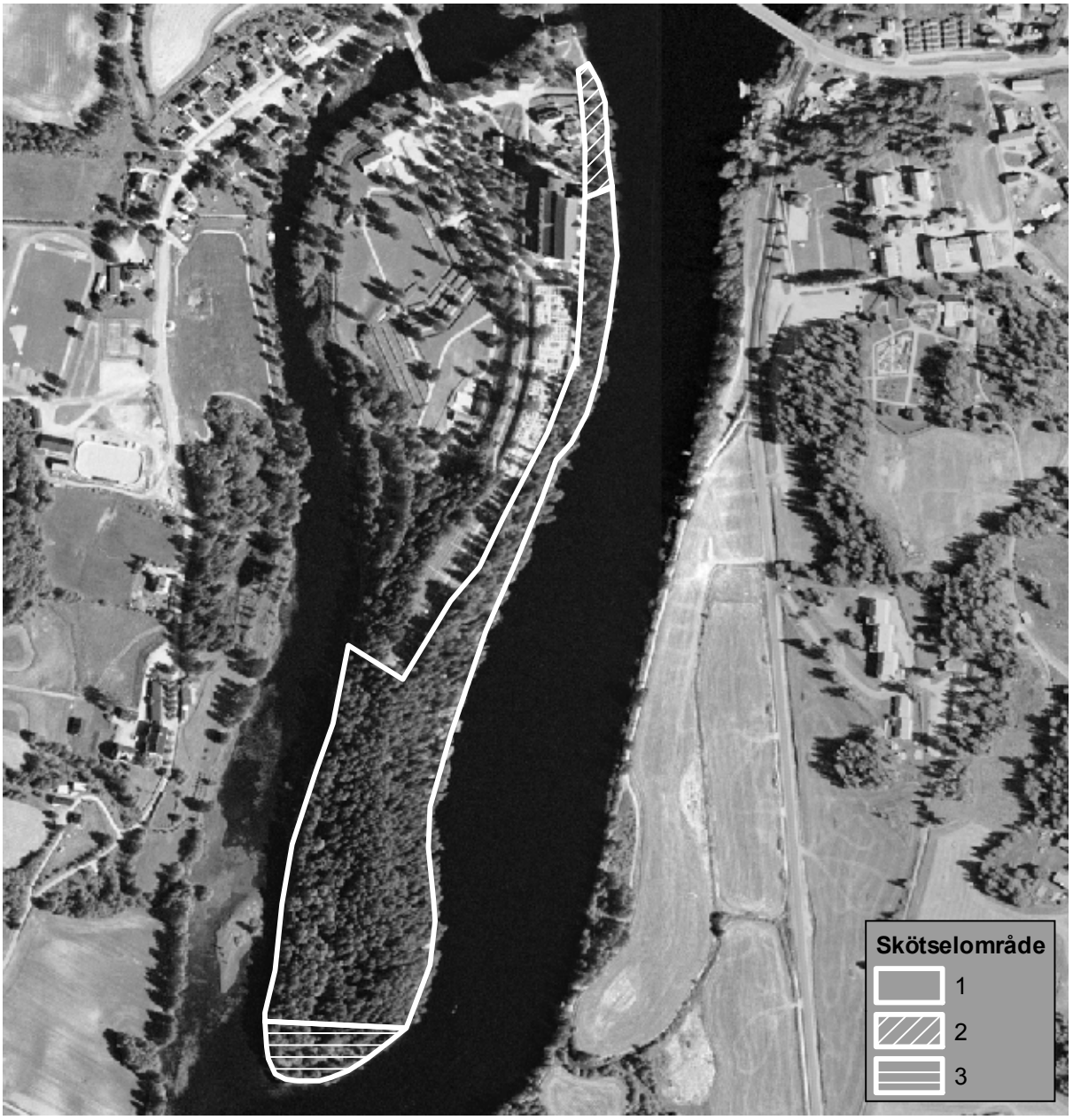

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:6 000

0 25 50 100 150 200 Meter

Karta tillhörande skötselplan
för Kyrköns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater X: 6843467 Y: 1519773

N

© Lantmäteriet, 2008. Ur GSD-produkter ärende 106-2004/188-X

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	026-17 10 00	026-17 13 16	lansstyrelsen@x.lst.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2008-04-08

511-4226-06
61-203

Bilaga 2

Kyrköns naturreservat

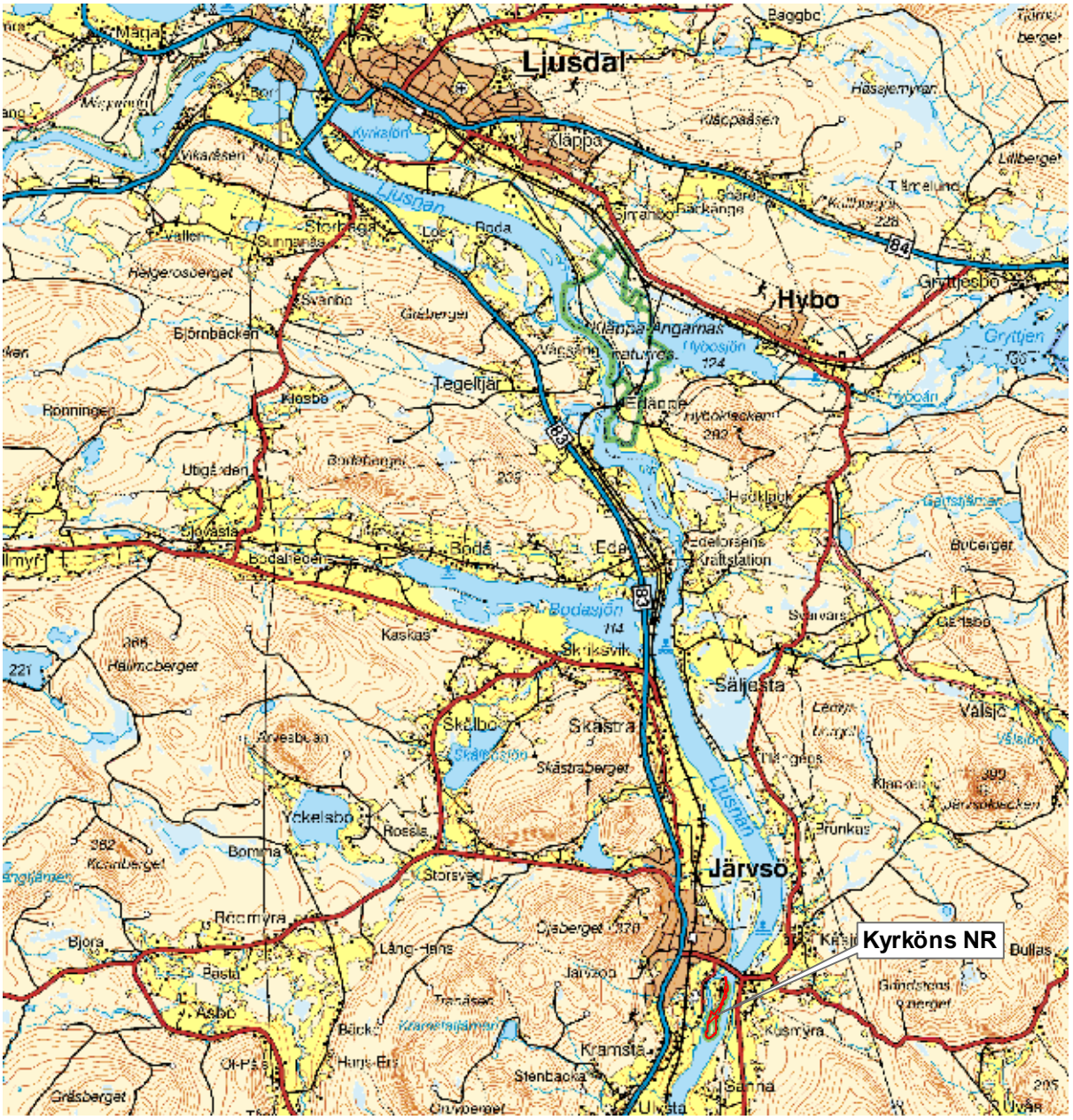

Bakgrundskarta: Vägkartan

Karta tillhörande beslut
för Kyrköns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Skala 1:100 000

Centrumkoordinater X: 6843467 Y: 1519773

0 0,5 1 2 3 4 kilometer

N

© Lantmäteriet, 2008. Ur GSD-produkter ärende 106-2004/188-X

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	026-17 10 00	026-17 13 16	lansstyrelsen@x.lst.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2008-04-08

511-4226-06
61-203

Bilaga 3

Kyrköns naturreservat

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Skala 1:6 000

Karta tillhörande beslut
för Kyrköns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater X: 6843467 Y: 1519773

0 25 50 100 150 200 Meter

N

© Lantmäteriet, 2008. Ur GSD-produkter ärende 106-2004/188-X

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	026-17 10 00	026-17 13 16	lansstyrelsen@x.lst.se

LANTMÄTERIMYNDIGHETEN

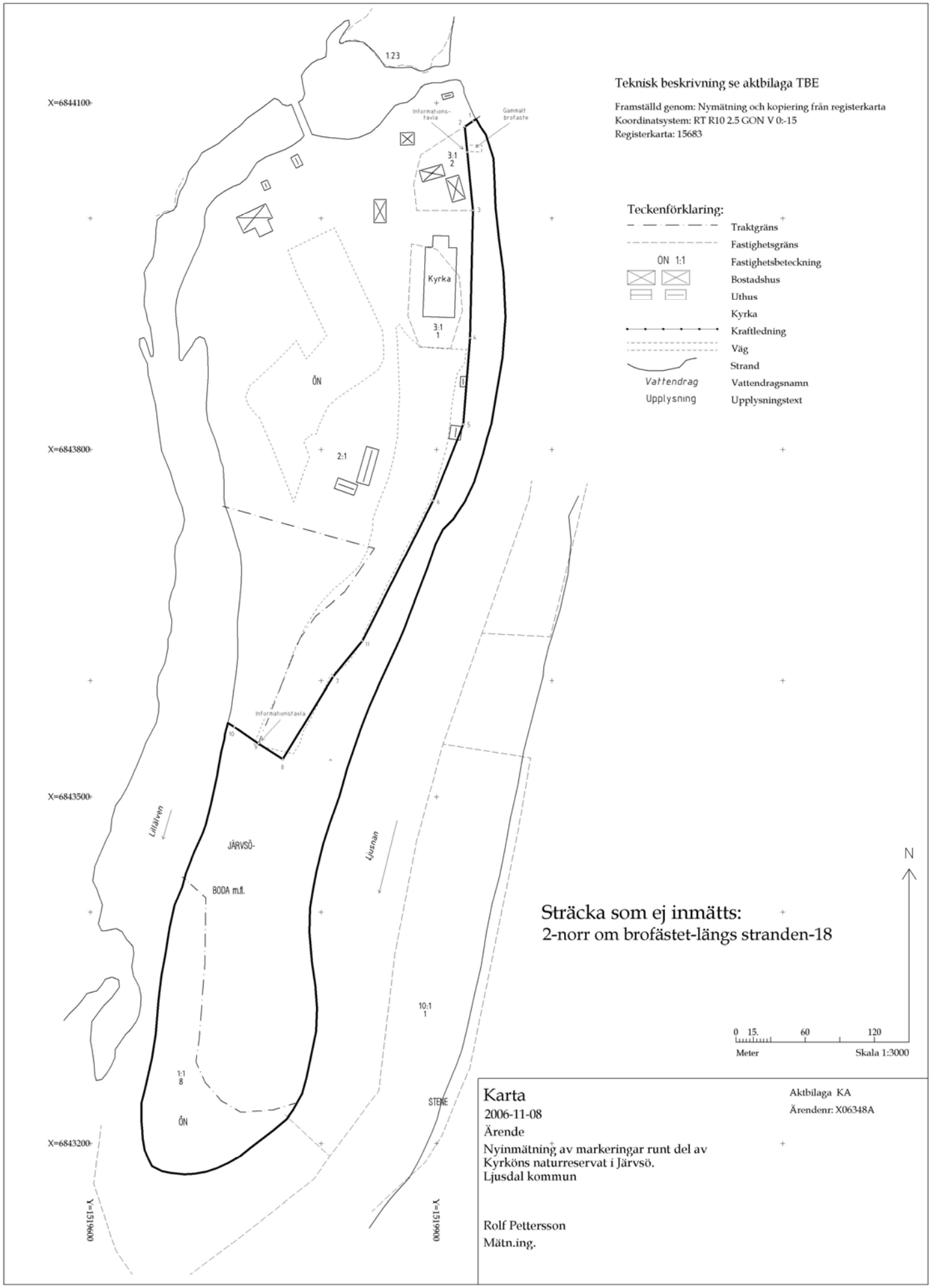

Karta

2006-11-08

Ärende

Nyinmätning av markeringar runt del av Kyrköns naturreservat i Järvsö.
Ljusdal kommun

Rolf Pettersson
Mätn.ing.

Aktbilaga KA
Ärendenr: X06348A

Teknisk beskrivning

2006-11-27

Ärendenummer
X06348A

Ingenjör
Rolf Pettersson

Ärende Inmätning av befintligt naturreservat, Kyrkön.

Ljusdals kommun Gävleborgs län

Koordinatsystem Koordinatförteckning i system RT R10 2.5 GON V 0:-15

Koordinatkvalitet Inre 25-500 mm, Yttre 25-500 mm

Punktnummer	X	Y	Markering
1	6844084.17	1519931.61	Träpåle
2	6844079.38	1519924.36	Träpåle
3	6844007.05	1519931.63	Träpåle
4	6843896.26	1519929.01	Rör i mark
5	6843821.45	1519923.27	Träpåle
6	6843755.43	1519897.04	Rör i mark
7	6843603.67	1519810.34	Rör i mark
8	6843532.26	1519766.55	Rör i mark
9	6843545.73	1519745.48	Rör i mark
10	6843560.13	1519724.57	Träpåle
11	6843634,44	1519835.69	Träpåle

Framställd genom Nymätning och kopiering från registerkarta

Registerkarta 15683

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni göra det *skriftligen* hos **Regeringen, miljödepartementet**.

Brevet med överklagandet skall dock lämnas eller skickas till Länsstyrelsen, 801 70 Gävle.

Skrivelsen med överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Om överklagandet kommer in för sent kan det inte tas upp till prövning.

Ni skall i överklagandet ange vilket beslut Ni överklagar, vilken ändring Ni vill ha och vilka skäl Ni har för ändringen.

Ange Ert namn samt skriv under överklagandet.

Vill Ni veta mera om hur man överklagar kan Ni ta kontakt med Länsstyrelsen, telefon 026-171000.

UPPLYSNINGAR

Regeringen prövar efter överklagande beslut av statliga myndigheter i frågor som rör bildande av naturreservat, utom frågor om ersättning, (18 kap 1 § miljöbalken).

Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen och Fiskeriverket får överklaga beslut om bildande av naturreservat (40 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Beslut om bildande av naturreservat får även överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot samt den myndighet, kommunala nämnd eller annan som enligt vad som är särskilt föreskrivet i balken eller i föreskrifter meddelade med stöd av balken har rätt att överklaga. Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av rätten att överklaga enligt bestämmelser i rättegångsbalken (16 kap 12 § miljöbalken).